
Stryczowice, st. VII, gm. Waśniów, woj. świętokrzyskie, AZP 85-69

Informator Archeologiczny : badania 34, 48-50

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sługocinek , st. 1, gm. Golina, woj. wielkopolskie, AZP 57-38/18	patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich
Sługocinek , st. 13, gm. Golina, woj. wielkopolskie, AZP 57-38/58	patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu
Smardzowice , st. I/8, gm. Skała, woj. małopolskie	patrz: paleolit
Sobienie Biskupie , st. 9, gm. Sobienie Jeziory, woj. mazowieckie, AZP 62-69/97	patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich
SOBÓTKA , st. 4, gm. Dąbie, woj. wielkopolskie, AZP 59-45/8	<ul style="list-style-type: none"> • osada kultury pucharów lejkowatych • osada kultury łużyckiej • osada kultury przeworskiej • osada z okresu średniowiecza <p>Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 5 listopada do 30 września pod kierunkiem P. Wiktorowicza (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Poznaniu). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad</p>
Sowin , st. 7, gm. Łambinowice, woj. opolskie, AZP 92-34/21	patrz: paleolit
Stanisławie , st. (aut.37), gm. Tczew, woj. pomorskie	patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich
STEFANÓW , st. 3, gm. Gostynin, woj. mazowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • osada kultury pucharów lejkowatych <p>Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w sierpniu, pod kierunkiem dr Małgorzaty Rybickiej i mgr. Krzysztofa Gowina. Przebadano ogółem powierzchnię 843 m².</p> <p>Wyniki badań zostały opublikowane w „Łódzkich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. VI, s. 5-34.</p>
STEFANÓW , st. 4, gm. Gostynin, woj. mazowieckie, AZP 52-52/18	<ul style="list-style-type: none"> • ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit) <p>Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone pod kierunkiem mgr Witolda Migala (Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich). Finansowane przez Polski Koncern Naftowy „Orlen” S.A. Przebadano powierzchnię 680 m².</p> <p>Badania były podyktowane pracami związanymi z budową rurociągu paliwowego, którego trasa koliduje ze stanowiskiem. Wytoczono 13 wykopów o wymiarach 10 (N-S) x 8 m. (E-W). Zlokalizowano 16 obiektów. Wszystkie obiekty zniszczone przez erozję i uprawę ziemi.</p> <p>Materiał i dokumentacja z badań są przechowywane w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.</p>
STRYCZOWICE , st. VII, gm. Waśniów, woj. świętokrzyskie, AZP 85-69	<ul style="list-style-type: none"> • osada cyklu lendzielsko-pułgarskiego (neolit) • osada kultury pucharów lejkowatych (neolit) • cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych (neolit) • cmentarzysko wczesnośredniowieczne • transeja z I lub II wojny światowej <p>Archeologiczne badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 4 do 31 lipca przez Barbarę Matraszek (autorka sprawozdania, Państwowe Muzeum</p>

Archeologiczne w Warszawie). Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 2 arów.

Badania prowadzone w 2000 r. stanowiły kontynuację prac z poprzednich sezonów: eksploracji struktur odsłoniętych w arze A3 i B3.

Na arze A3 prace eksploracyjne objęły całą powierzchnię opisywanego wykopu. Na arze B3 były skoncentrowane na dokończeniu eksploracji obiektów nr 13, 17, 18 oraz dołka posłupowego nr 5, stratygraficznie położonych poniżej konstrukcji grobowców megalitycznych.

W arze A3 prowadzono badania w obrębie jednostek związanych z osadami cyklu lendzielsko-pułgarskiego i kultury pucharów lejkowatych – obiekty nr 19 (palenisko), 20 (jama zasobowa); obiektu grobowego (?) nr 2; 5 dołków posłupowych o nieokreślonej chronologii oraz grobowca megalitycznego nr 1 – południowo-zachodniej obstawy i niecki-wybiezyska. W wypełniku obiektu 2 nie stwierdzono występowania intencjonalnego pochówku ani towarzyszącego mu wyposażenia. Zapewne mamy do czynienia z grobem symbolicznym. Niestety ze względu na ubogi i niecharakterystyczny inwentarz trudno jednoznacznie określić jego chronologię. Obiekt ten został wkopany w nieckę-wybiezysko grobowca megalitycznego nr 1. Wyeksplorowano kości podudzia szkieletu nr 5, położone poniżej między przebiegającej obecnie pomiędzy polami W. Połowniaka i S. Wójcickiego, reszta szkieletu została wyeksplorowana w trakcie badań w 1998 r. (mężczyzna, adultus, około 20 lat – określenia antropologiczne wg Jarosława Wróbla z Muzeum Archeologicznego w Krakowie). Osobnik ten został złożony na powierzchni ziemi i przykryty płaszczem ziemi z nasypu grobowca, na S od rzędu kamieni nr 1 – obstawy grobowca megalitycznego nr 1. Poniżej konstrukcji grobowca megalitycznego kultury pucharów lejkowatych nr 1 odsłonięto i wyeksplorowano obiekty związane z osadą cyklu lendzielsko-pułgarskiego: nr 19 – palenisko, 20 – jama zasobowa (eksploracji poddano część wschodnią obiektu, pozostała część jest położona poza wytyczonymi wykopami i „wchodzi” pod obecną miedzę).

W arze B3 prace eksploracyjne objęły jednostki położone poniżej grobowców megalitycznych. Wyeksplorowano obiekty nr: 13 (spąg obiektu, grób zbiorowy z XII-XIII w. wkopany w nasyp grobowca nr 2), 17 – jama zasobowa kultury pucharów lejkowatych, 18 – jama cyklu lendzielsko-pułgarskiego oraz dołek posłupowy nr 5 związany prawdopodobnie jednospadowym zadaszaniem obiektu 18. Ponownie odsłonięto i zadokumentowano profil między arami A3 i B3.

Wyeksplorowano czaszkę szkieletu nr 2 (kobieta, adultus, około 20 lat) zlokalizowaną poniżej obecnej granicy pól. Szkielet ten znajduje się na południu od rzędu kamieni nr 2. Złożono go na powierzchni ziemi i przykryto nasypem ziemnym. Jest niewątpliwie związany z konstrukcją megalityczną nr 1 kultury pucharów lejkowatych. Natrafiono na pozostałości rowu strzeleckiego z I lub II wojny światowej. Być może bliższe datowanie będzie możliwe po oczyszczeniu i zakonserwowaniu monety znalezionej na dnie opisywanej jednostki.

Kontynuowano w tym roku badania archeoastronomiczne prowadzone przez dr. S. Iwaniszewskiego z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie oraz rozpoczęto analizy petrograficzne kierowane przez dr. M. Bąbla z Instytutu Geologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Przeprowadzenie dalszych badań wykopaliskowych na opisywanym stanowisku jest konieczne. Niezbędne jest przebadanie całej konstrukcji kamiennej związanej z grobowcem megalitycznym kultury pucharów lejkowatych. Odsłonięte konstrukcje kamienne (3 rzędy kamieni) zbudowane z piaskowców barwy białej i czerwonej dobranych pod względem kształtu i wielkości tworzących tzw. suchy murek bez zaprawy, o wysokości 50-60 cm stanowią jedyną i niepowtarzalną, tak dobrze zachowaną konstrukcją na terenie szeroko pojętej Małopolski. Należy podkreślić unikatowy charakter badanego stanowiska ze wzglę-

du na odsłonięte w nim struktury łączone z ww. konstrukcją oraz dobry stan zachowania (prace zakończono na głębokości 190 cm od powierzchni), który może przyczynić się do lepszego poznania obiektów sepulkralnych ludności kultury pucharów lejkowatych na terenach szeroko pojętej Kielecczyny.

Tegoroczne badania potwierdziły specjalny status badanego stanowiska jako miejsca, które przez tysiąclecia było wybierane nie tylko na teren pod osadę (ludność cyklu lendzielsko-pułgarskiego), ale także jako miejsce składowania zmarłych (przez ludność kultury pucharów lejkowatych oraz w okresie XII-XIII w.).

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. 53, s. 273-288

Badania będą kontynuowane.

Strzegowa, Jaskinia Biśnik,
gm. Wolbrom,
woj. małopolskie

patrz: paleolit

STRZYŻÓW, st. 25,
gm. Horodło, woj. lubelskie,
AZP 86-95

- obozowisko kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- ślady osadnictwa kultury strzyżowskiej (wczesny okres epoki brązu)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 19 do 28 sierpnia przez Józefa Niedźwiedzia (autor sprawozdania, „Profil” Usługi Archeologiczne i Geodezyjne). Finansowane przez Lubuskiego WKZ.

Stanowisko zostało odkryte w czasie badań powierzchniowych AZP przez A. Kokowskiego na początku lat 80. Jesienią 1997 r. podczas przysypywania ziemią śmietniska zniszczono w północno-zachodniej części stanowiska prawdopodobnie część obiektów, o czym mogą świadczyć zaobserwowane na powierzchni kości i fragmenty ceramiki.

Podczas badań założono 3 wykopy sondażowe o łącznej powierzchni około 75 m² i odkryto 2 obiekty osadowe (jamy gospodarcze, dość płytkie i ubogo wyposażone w ruchomy materiał). Oba można wiązać z kulturą pucharów lejkowatych. Obiekt nr 1 – owalna jama gospodarcza o wymiarach 210 x 195 cm i miąższości około 40 cm posiadała niejednolite wypełnisko złożone z ziemi szarej i czarnej. W profilu kształt zbliżony do półowalnego. Była to prawdopodobnie jama odpadkowa, choć mogła też pełnić rolę małego szałas. Jamą odpadkową była zapewne druga jama (ob. nr 2). Jej kształt zarówno w planie, jak i profilu nie był regularny, może trochę zbliżony do owalnego. Miąższość obiektu bardzo mała: 8-15 cm. Oba obiekty były zapewne użytkowane krótko (sezonowo), brak w nich wyraźnej warstwy użytkowej, jaka tworzy się w obiektach o dłuższym czasie użytkowania.

W trakcie prac wykopaliskowych odkryto nieliczne zabytki kultury pucharów lejkowatych i kultury strzyżowskiej. Pozyskano 13 fragmentów ceramiki, w tym charakterystyczny dla kultury pucharów lejkowatych, z listwą plastyczną nacinaną, umieszczoną pod wylewem, wylew zdobiony odciskami sznura i fragment dna z charakterystycznym dla kultury strzyżowskiej przecieraniem powierzchni. Materiały kultury strzyżowskiej znaleziono w warstwie ornej, większość ceramiki kultury pucharów lejkowatych natomiast pochodzi z wypełniska obiektów. Zanotowano także fragmenty kości zwierzęcych, 2 duże odłupki krzemienne, które mogły być prymitywnymi narzędziami, kilka okruchów krzemiennych oraz 2 fragmenty kamienne (żarna lub rozcieracza) noszące ślady gładzenia, co sugeruje, że były one używane do pracy.

Badania ratownicze wykazały, że część północno-zachodnia została zniszczona podczas zasypywania śmietniska. Występowanie stosunkowo niewielu zabytków w warstwie ornej, ubogi materiał w obiektach oraz płytkość tych